

בפני ס. הממונה על המשמעת - פרופ' אמיר חורי

החלטה - הכרעת דין

רקע

מדובר בקובלנה אשר הוגשה נגד שישה סטודנטים.

לפי עמדת הקבילה, הנקבלים הפרו הוראות בכך שעבדו (ששתם יחד) במקום בזוגות כפי שהותר. זאת ועוד, טענה הקבילה שהנקבלים אף הפרו את ההוראה היותר חמורה בדבר הונאה בכך שהגישו שלוש עבודות כמעט זהות לחלוטין לשלושה מתרגלים שונים בקורס. לא זו אף זו, שבשלושת העבודות קיימים נתונים ופרמטרים זהים, והעיקר שאותם פרמטרים כלל לא קשורים למטלה נשוא העבודה. לעמדת הקבילה מסתבר שהפרמטרים מדמים למטלות משנים קודמות. ועוד חמור מכך, אליבא דקבילה, הנקבלים העתיקו מעבודה מהשנה שעברה והגישו שלוש עבודות עם נתונים זהים, והתנהגותם זו עולה לכדי הונאה.

לדעת הנקבלים (מפי ב"כ), לא מדובר בהונאה הואיל והעבודות הוגשו אחרי קבלת הסברים מהעדה ובשל כך שהנקבלים עבדו יחדיו כך גם תוצרם היה כמעט זהה להסבריה.

בדיון ההוכחות שהתקיים בתיק העיד ונחקר אחד הנקבלים, ובהסכמת יתר הנקבלים הוא דיבר והעיד גם בשמם. ולכן כל אשר אמר מחייב את כל הנקבלים גם יחד. זאת ועוד, ההגנה הביאה עדה אשר למדה את אותו קורס והגישה מטלה שנה קודם לכן. העדה הסבירה שנתבקשה לעזור לנקבלים בכדי שיבינו את המטלה.

שתי שאלות בתיק זה:

1. האם הנקבלים הפרו הוראות בכך שעבדו (ששתם) יחדיו בהכנת העבודה ופתרון המטלה.

2. האם אכן מתקיימת הונאה בהכנת העבודות במטלה נשוא תיק זה?

אכריע בדברים לפי סדרם:

העבירה בדבר הפרת הוראות

כאמור, אחד הנקבלים העיד ונחקר על ידי הקבילה ועדותו היתה על דעת ובהסכמת שאר הנקבלים שכן הוא ייצג אותם ודיבר בנוכחותם. בעניין זה אני אצטט מפרוטוקול הישיבה (מבלי להזכיר את שם הנקבלים) וכן אחליף את שם העד באות "מ". אציין שבמהלך דיון ההוכחות הודה למעשה העד מ' מטעם הנקבלים בעבירה של הפרת הוראות: להלן ציטוט מחלקים מהפרוטוקול שיש להם קשר לטענות הקבילה בדבר הפרת הוראות וכאמור, הודאת הנקבל מ' בהפרת הוראות על ידי כל הנקבלים (כמי שדיבר בשם כל הנקבלים ובנוכחותם):

עמוד 6 לפרוטוקול הדיון מיום 16.6.2020

o. הממונה: {הנקבל מ'} מדבר בשם כולם ?

הסנגור: כן

עמוד 3 לפרוטוקול הדיון מיום 16.6.2020

הקובל: ... אתה ראית את ההנחיות המפורטות ?

מ': לגבי הזוגות כן , אבל לגבי להיעזר לא היה כתוב .

הקובל: היה כתוב שצריך להגיש את העבודה בזוגות ?

מ': כן

הקובל: פנית למישהו לקבל אישור להגיש את העבודה בשישייה ?

מ': לא פנית כי היה מאוד לחוץ .

הקובל: לא פנית? לא קיבלת אישור ?

מ': לא

הקובל: זאת אומרת שאתם עושים את העבודה כשישייה, אתם יודעים שברגע הזה אתם מגישים את אותה עבודה זהה ואתם מבינים שאתם מפרים הוראה .

מ': לא יודעים. ביררנו עם סטודנטים משנה שעברה הם מגישים 4 או 6 אנשים וזה בסדר.

הקובל: למה הלכת לברר את זה? אם זה בסדר אין מה לברר. אם זה לא בסדר אתה מברר. אצל מי ביררת? התקשרת לפקולטה? מי ענה לך על זה?

מ': אנחנו יודעים שעברנו על הפרת הוראות.

הכרעת דין בשאלת הפרת הוראות של ששת הנקבלים:

לפיכך, אני מרשיע את ששת הנקבלים בעבירה של הפרת הוראות וזאת בשל הודאתם בעבירה הנ"ל מפי נציגם - הנקבל מ'.

העבירה בדבר הונאה

בעניין זה ומטעמים מובנים, הצדדים חלוקים תהומית בשאלת התקיימות יסודות עבירת ההונאה לפי תקנון המשמעת לפי סעיף (3)29 לתקנון המשמעת. וזו לשון הסעיף:

29.3 הונאה בבחינה, עבודת בית, עבודה סמינריונית, עבודת גמר או עבודה אחרת המוטלת על התלמיד בקשר עם לימודיו.

במקרה זה הנטל על הקבילה להוכיח את ההונאה. בעניין זה טען ב"כ הנקבלים כי אין עבודת מקור ולכן לא יכולה הקבילה להרים את הנטל בדבר העתקה מעבודה קודמת וכי מקור זהות העבודות נבע מכך שששת הנקבלים ישבו עם תלמידה משנה קודמת ואשר העידה שניסתה לעזור להם להבין את

העבודה. הסניגור טען שזה מוכיח בעליל שאין הונאה אלא לכל היותר הגשת עבודה שהוכנה באופן שיתופי.

מחד, ברור שהנטל בדבר התקיימות עבירת ההונאה רובץ לפתחה של הקבילה המאשימה וכי במשפט משמעתי, המדמה למשפט פלילי, הקבילה צריכה להרים את הנטל ולהוכיח אשמה ברמת וודאות גבוהה וניתן אף לומר מעבר לכל ספק סביר. מאידך, נשאלת השאלה אם הנסיבות של המקרה אמורות להעביר את נטל השכנוע אל הנקבלים.

ואכן, במקרה שבפנינו אין חולק ש:

1. ששת הנקבלים עבדו יחד ואף הודו בהפרת הוראות בעניין הכנת העבודה.
  2. העבודות שהוגשו זהות ברמת דמיון גבוהה ביותר.
  3. שלושת העבודות מסתמכות על נתונים ועל פרמטרים משנים קודמות ואשר כלל אינן קשורים למטלה (לעבודה) שנתבקשו לפתור ולהגיש בזוגות בשנה הנוכחית.
- זאת ועוד, במהלך הדיון לא שמעתי מהנקבלים הסבר משכנע שהם (הנקבלים) יצרו עבודה עצמאית. בעניין זה התלבטתי אם לאמץ ולהפעיל כאן את הכלל שהסתמך עליו השופט חשין (ז"ל) בעניין בע.א 6205/98 מייקל סקוט אונגר נ. עופר [פורסם בנבו] (15.7.01):

"הלכה שמכבר היא שמקום שבו מוטל על תובע להוכיח עובדה המצויה בידיעתו הייחודית של הנתבע, לא תידרש מן התובע, בשלב הראשון, אלא כמות הוכחה קטנה עד שהנטל להוסיף ולהביא ראיות יוטל על שכמו של הנתבע. ..."

דיון

שקלתי אם לאמץ את הכלל האמור, ואם התמונה המצטיירת משיבת ההוכחות, במקרה שבפנינו מצדיקה את הפעלת הכלל הפסיקתי הנ"ל. התלבטתי קשות בשאלה משפטית זו, והחלטתי בהיסוס מסוים שלא לאמץ את הכלל המשפטי הזה. ודוק, במקרה שבפנינו ששת הנקבלים הודו בכך שהפרו את ההוראות בשל עבודתם המשותפת בשיייה (במקום בזוגות). לא זו אף זו, הנקבלים הם שיכולים לספק הסבר מניח את הדעת מדוע יצא ששלושת העבודות דומות עד כדי זהות אחת לשניה ומבוסס על פרמטרים משנים קודמות.

אם העניין בפנינו היה עניין אזרחי (למשל עוולה בדבר הפרת זכויות יוצרים) כי אז כלל לא הייתי מהסס לחייב את הנקבלים בדיון בהתבסס על גישתו של השופט חשין. ואולם, בשל כך שמדובר בעניין משמעתי שהוא קרוב יותר למשפט הפלילי ולמעשה לדיני נפשות (להבדיל מדיני ממונות), אני מוצא את עצמי נאלץ להימנע מהרשעה; וכל זאת בשל אבחנה משפטית זו. הקבילה אכן לא הגישה ממצא משנים קודמות המראה דמיון בין העבודות לבין מטלה או עבודה של אחר משנים קודמות. ולכן, בהעדר ראיה כזו מטעם הקבילה אני מרשיע את הנקבלים בהונאה. אציין שהתנהלות הנקבלים היא מאכזבת, ועולה לכדי זלזול בכללים, והם אף הודו בהפרת הוראות.

אציין שגם אם העדה סייעה בידי הנקבלים להבין את המטלה, זה עדיין לא מספק הסבר ברור איך בסופו של עניין הגישו הנקבלים (לשלושה מתרגלים שונים בקורס) עבודות דומות המדמות לעבודות משנים קודמות (עם פרמטרים שכלל אינם רלוונטיים למטלה הנוכחית).

לפיכך, ועם לא מעט התלבטות אני מזכה את ששת הנקבלים מהאשמה בדבר הונאה וכל זאת בשל אותה תפישה משפטית בדבר העברת נטל הבאת הראיות בתיקי משמעת. כאמור, מבחינה עובדתית הגנת הנקבלים מאוד רעועה. וחרף הזיכוי של ששת הנקבלים מעבירת הונאה, בשל האבחנה המשפטית שעשיתי בין המשפט האזרחי לבין דיני המשמעת, ברור שהנקבלים היו צריכים לנהוג ארחת ולא להביא את עצמם למצב שבו מרחף חשד כבד בדבר התקיימות הונאה מצידם.

סיכום של עניין:

אני מרשיע את הנקבלים בהפרת הוראות בהתבסס על הודאתם במהלך החקירה הנגדית. ואולם, בשל העדר ראיה חותכת בדבר קיום עבודת מקור שממנה הועתקו העבודות שהוגשו על ידי הנקבלים, ובשל החלטתי שלא להפעיל את הכלל המשפטי בדבר העברת נטל הבאת הראיות אל נקבלים, אני מזכה את הנקבלים מהאשמה בעניין עבירת ההונאה.

ניתן היום 25/7/2020 בהיעדר הצדדים

יפורסם ללא שם התלמידים-הנקבלים וללא שם העדה שהעידה בדיון מיום 16.6.2020

פרופ' אמיר חורי
סגן הממונה על המשמעת

החלטה – גזר דין

ב"כ הקובלת הודיע לבית הדין על רצון הקבילה לערער על ההחלטה בעניין הזיכוי בעבירה בדבר הונאה. חרף זאת, הצדדים הגיעו להסדר בדבר העונש בעניין ההרשעה לעניין העבירה של הפרת הוראות.

יצוין שהעונש אשר מוטל בהתאם להחלטה זו, יידחה עד לאחר שתינתן החלטת ערכאת הערעור ביחס לזיכוי הנקבלים מהאישום בדבר הונאה. והכל בהתאם למגבלת הזמן שתפורט להלן.

בהתאם להסדר שבין הצדדים אני מטיל על הנקבלים את העונשים המצטברים הבאים:

- פסילת הקורס נשוא הקובלנה – "שיטות מחקר אמפירי" (1221-3105).
- עונש של הרחקה על תנאי שמשכו שני סמסטרים למשך שנתיים.
- הרחקה בפועל מסמסטר ב' בשנה הנוכחית – תשפ"א אשר הנקבלים יכולים יחד ולחוד להמיר אותו ב- 40 שעות של עבודות שירות (לכל אחת ואחד) בתיאום עם רשויות האוניברסיטה הרלוונטיות. כאמור לעיל, את עבודות השירות ניתן להתחיל לקיים רק אחרי שתינתן ההחלטה של ערכאת הערעור (אם הערעור יידחה) או החל מסוף חודש אוקטובר 2020 לפי המוקדם מביניהם. ברי, שאם ערכאת הערעור תחליט לקבל את הערעור כי אז הסמכות בידה גם לשנות את העונשים שניתנו בהחלטה זו. זאת ועוד, באם הקבילה תחליט שלא להגיש ערעור היא מתבקשת להודיע למזכירות בהקדם בכדי שהנקבלים-המורשעים יוכלו להתחיל בעבודות שירות מוקדם יותר.

ניתן היום, 5/9/2020.

יפורסם ללא שם התלמידים.

פרופ' אמיר חורי
סגן הממונה על המשמעת